REPUBLIKA E SHQIPËRISË

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

PROGRAM ORIENTUES I MATURËS SHTETËRORE
PËR ARSIMIN E MESËM TË LARTË TË ORIENTUAR "TEKNOLOGJI DHE TIK"
PËR QENDRËN BURIMORE PËR NXËNËSIT QË NUK DËGJOJNË

LËNDA: "GJUHË E HUAJ"
(PROVIM I DETYRUAR)

VITI SHKOLLOR 2026 – 2027

KOORDINATORE: LUDMILLA STEFANI

PËRMBAJTJA

1 HYRJE 3

2 UDHËZIME PRAKTIKE MBI PËRDORIMIN E PROGRAMIT 5

3 STRUKTURA E TESTIT 6

4 REZULTATET E TË NXËNIT PËR SECILËN AFTËSI 8

5 TIPET E USHTRIMEVE TË REKOMANDUARA 10

6 PËRMBAJTJA E PROGRAMIT 12

1 HYRJE

Programi orientues për përgatitjen e provimeve të Maturës Shtetërore për lëndën e gjuhës angleze për arsimin e mesëm të orientuar "Teknologji dhe TIK" për nxënësit që nuk dëgjojnë vjen si sintezë e njohurive dhe shprehive të fituara gjatë gjithë procesit mësimor në këtë lëndë.

Hartimi i këtij programi orientues është bazuar tërësisht në dokumentet kurrikulare për lëndën egjuhës angleze, duke pasur parasysh zhvillimin e aftësive gjuhësore që do të testohen si dhe programet e viteve të mëparshme.

Ky program orientues synon:

- të ndihmojë nxënësit në përgatitjen e tyre për provimin e Maturës Shtetërore në lëndën gjuhës angleze duke iu referuar programit të kësaj lënde, si edhe Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët dhe Volumit Shoqërues;
- të ndihmojë mësuesin e lëndës për t`u dhënë orientimet e duhura nxënësve dhe për të punuar për zbatimin e programit;
- vlerësimin e njëkohshëm të 2 aftësive kryesore (nga katër aftësi që ka gjuha e huaj) që përbëjnë dhe ***dy konceptet bazë***, që janë *të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim*;
- të japë orientime për mësuesit hartues të testeve të provimit të maturës shtetërore për gjuhën angleze;
- vlerësimin e të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim duke mbajtur parasysh formimin e njohurive dhe shprehive të domosdoshme gjuhësore si dhe arritjen e rezultateve të të nxënit për nivelin përkatës në zbatim të kurrikulës me kompetenca të lëndës së angleze;
- aftësinë për të përdorur formimin gjuhësor në mënyrë të pavarur, korrekte dhe të përshtatshme me situata të dhëna nga jeta e përditshme.

Bazuar në udhëzimin e Ministrisë së Arsimit dhe Sportit për zhvillimin e provimeve të Maturës Shtetërore, testi i gjuhës angleze për arsimin e mesëm të orientuar "Teknologji dhe TIK" për nxënësit që nuk dëgjojnë hartohet në përputhje me planin mësimor dhe programin e gjuhës angleze për këto shkolla. Në provimin e Maturës Shtetërore, për nxënësit që do të përfundojnë arsimin e mesëm të orientuar "Teknologji dhe TIK", niveli gjuhësor i provimit do të jetë A2[1] sipas "Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët".

[1] *Për nxënësit të cilët fillojnë gjuhën angleze në klasën e dhjetë për herë të pare, niveli gjuhësor i provimit të maturës shtetërore është A2. Për nxënësit të cilët gjuhën angleze e kanë filluar në AMU, niveli gjuhësor i provimit të maturës shtetërore do të jetë B1.*

Më poshtë jepet përshkrimi i nivelit A2 i cili i referohet shkallës globale të "Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët".

Niveli A2	*Nxënësi:* - *kupton fjali dhe shprehje të përditshme që lidhen me fusha të nevojës më të domosdoshme si psh: informacion bazë rreth tij dhe familjes, në dyqan, gjeografia e vendit, puna/ët që bën.* - *komunikon me shkrim për detyra të thjeshta dhe rutinë që kërkojnë shkëmbim informacioni të drejtpërdrejtë për çështje të njohura dhe të përditshme.* - *përshkruan me terma të thjeshta aspekte të formimit të tij, mjedisit rrethues dhe çështje të fushave me interes/nevojë të drejtpërdrejtë.*

2 UDHËZIME PRAKTIKE MBI PËRDORIMIN E PROGRAMIT

Për përdorimin e këtij programi mësuesi duhet të ketë parasysh specifikën e gjuhës angleze, pasi nxënësi në provim do të përballet me pjesë të reja leximi, megjithëse tematika, gramatika dhe funksionet gjuhësore do të jenë po ato që ka studiuar ndër vite.

Kur flitet për tematikën kryesore në program, nxënësit duhet të kenë njohuri për temat që janë të përfshira në program nga ***jeta e përditshme, bota e shkollës dhe e punës, jeta personale dhe shoqërore***, ***bota rreth nesh, bota e komunikimit*** *etj*.

Përsa i përket gramatikës, mësuesi duhet t'i përgatisë nxënësit që të jenë në gjendje të zgjidhin ushtrime mbi aspektet kryesore gramatikore të studiuara gjatë shkollimit dhe t`i përdorin ato në mënyrë të pavarur dhe në kontekst të një situate të re nga jeta e përditshme.

Mësuesi duhet t'i vërë theksin anës praktike të trajtimit të strukturave gramatikore nëpërmjet ushtrimeve të shumëllojshme të dhëna në tekstin shkollor, fletoren e punës dhe më gjerë.

Funksionet gjuhësore duhet të trajtohen në mënyrë sa më të larmishme duke përdorur situata nga të gjitha fushat e jetës të cilat trajtohen në nivelin A2.

Për sa i përket të shkruarit, mësuesi duhet të ushtrojë nxënësit e tij që të dinë të organizojnë forma të ndryshme kompozimi jo letrar (me tema të thjeshta). Ata duhet të përgatiten që të ndërtojnë paragrafë të saktë nga ana strukturore dhe leksikore. Gjithashtu, mësuesi duhet të përgatisë nxënësit që të dinë të përmbledhin me shkrim një përvojë personale duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet personale në një tekst koherent. Nxënësi duhet të jetë i përgatitur të shkruajë një email ose letër joformale dhe të zbatojë rregullat e shkrimit të një email-i, një letre joformale.

3 STRUKTURA E TESTIT

Testi i gjuhës së huaj ndërtohet mbi bazën e dy aftësive dhe vlerësimin e njëkohshëm të tyre që janë *të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim*.

Nëpërmjet testit të lëndës sw gjuhës angleze në provimin e Maturës Shtetërore, nxënësi do të vlerësohet për realizimin e kompetencave të lëndës.

Kompetencat e lëndës gjuhë e huaj	**Përshkrimi i kompetencave**
Kompetenca gjuhësore	**Nxënësi:** - prodhon shprehje të shkurtra të përditshme për të plotësuar nevoja të thjeshta konkrete: detaje personale, rutina e përditshme, dëshirat dhe nevojat, kërkesa për informacion; - përdor modele fjalish bazë, komunikon me shprehje të memorizuara dhe grupe fjalësh rreth vendeve dhe njerëzve të tjerë, çfarë bëjnë ata etj; - ka një repertor të kufizuar të shprehjeve që mban mend rreth situatave që kanë të bëjnë me parashikimet, keqkuptimet që ndodhin në rrethana jo rutinë; - zotëron dhe kontrollon fjalor të mjaftueshëm për të shprehur nevojat bazë të komunikimit dhe për të përballuar nevojat e thjeshta të mbijetesës; - përdor struktura të thjeshta në mënyrë korrekte, por në mënyrë sistematike bën gabime bazë, si p.sh., ka tendencë të ngatërrojë kohët e foljeve dhe harron të bëjë përshtatjet; megjithatë zakonisht është e qartë se çfarë ai po përpiqet të thotë; - kopjon fjali rreth temave të përditshme, p.sh., shpjegime si të shkojë diku, shkruan me saktësi fonetike fjalë të shkurtra që janë pjesë të fjalorit të tij.
Kompetenca socio-gjuhësore	**Nxënësi:**

	- menaxhon shkëmbime shumë të shkurtra informacioni shoqëror duke përdorur përshëndetje shprehje të përditshme të mirësjelljes; - mund t`ju përgjigjet ftesave, sugjerimeve etj.
Kompetenca pragmatike	**Nxënësi:** - zgjeron shprehjet e mësuara nëpërmjet një kombinimi të thjeshtë të elementëve të tyre; - tregon një histori ose përshkruan diçka duke u bazuar në një listë të thjeshtë çështjesh; - bashkon grupe fjalësh me lidhëza të thjeshta si “dhe”, “por” dhe “sepse”.

Përmbushja e kompetencave gjuhësore që një nxënës duhet të zotërojë në përfundim të shkollës së mesme do të testohen sipas tabelës më poshtë:

Aftësitë gjuhësore që do të vlerësohen	**Përqindja**
Të lexuarit dhe të kuptuarit e një teksti të shkruar	**50%**
Përdorimi i drejtë i gjuhës (gramatika, leksiku, funksionet gjuhësore)	**25%**
Të shkruarit	**25%**

4 REZULTATET E TË NXËNIT PËR SECILËN AFTËSI

NIVELI A2
Të lexuarit dhe të kuptuarit e një teksti të shkruar
Përshkrimi Nxënësi kupton tekste të shkurtër dhe të thjeshtë të hartuar kryesisht në një gjuhë të përditshme dhe me fjalor të një frekuence të lartë. Nxënësi kupton përshkrimin e ngjarjeve, shprehjen e ndjenjave dhe të urimeve në letra personale.
Nxënësi: - lexon tekste që përmbajnë fjalë dhe fraza me fjalor të njohur nga fondi bazë i gjuhës angleze; - kupton një mesazh të thjeshtë, si sms, e-mail, etj.; - kupton letra personale të thjeshta; - dallon të dhëna personale në një pyetësor; - identifikon mesazhe, komente të thjeshta mbi detyrat dhe punën e bërë; - lexon dhe kupton tekste të thjeshta me gjuhë jo shumë të ngarkuar; - dallon informacionin bazë dhe disa detaje në një tregim që trajton temë të njohur me fjalor përgjithësisht të trajtuar më parë; - identifikon mesazhin kyç në njoftime, faqe interneti etj.; - kupton shenjat dhe lajmërimet në vende publike si p.sh në hotel, restorant, stacion treni etj.; - identifikon informacionin specifik në broshura dhe artikuj të shkurtër gazetash ku përshkruhen ngjarje; - kupton udhëzime të thjeshta për përdorimin e pajisjeve të përdorimit të përditshëm, si p.sh., telefoni, televizori etj.
Përdorimi i drejtë i gjuhës
Përshkrimi Nxënësi përcjell mesazhin me shkrim nëpërmjet strukturave të mësuara gramatikore duke i përdorur ato saktë dhe pa gabime ortografike.

Nxënësi:

- dallon dhe formon fjali të thjeshta dëftore, pyetëse, në kohën e tashme, të shkuar dhe të ardhme;
- zgjedhon folje të rregullta dhe të parregullta, në kohën e tashme, të shkuar dhe të ardhme, sipas modeleve të dhëna;
- përdor përemrat lidhorë;
- përdor mbiemrat cilësorë, pronorë, dëftorë etj.;
- përdor ligjëratën e drejtë dhe atë të zhdrejtë;
- përdor fjali të thjeshta në formën jo veprore;
- përdor fjali të thjeshta kushtore.

Të shkruarit
Përshkrimi Nxënësi shkruan tekste të shkurtër dhe letra personale mbi tema të jetës së përditshme. Nxënësi përdor fjali dhe shprehje të thjeshta të lidhura me lidhëzat “dhe”, “por”, “sepse”.
Nxënësi: - shkruan një mesazh ose një letër të thjeshtë duke përdorur formula mirësjelljeje; - përshkruan në një letër personale familjen, vendin ku banon, kohën dhe me se merret; - përshkruan një person duke dhënë detaje për veshjen, karakterin etj.; - përshkruan itinerarin e një udhëtimi; - përshkruan shokë, miq, të afërm, personazhe, objekte, sende e kafshë të dashura për të; - përshkruan thjeshtë atë që dëshiron të bëjë në një të ardhme të afërt ose të largët si: shkollën që dëshiron të ndjekë, profesionin që do të ushtrojë etj.; - përshkruan thjeshtë njerëzit, vendin, punën, studimet etj.; - përshkruan thjeshtë atë që i ka ndodhur në një të shkuar të largët ose të afërt.

5 TIPET E USHTRIMEVE TË REKOMANDUARA

Të lexuarit dhe të kuptuarit e një teksti të shkruar
Përshkrimi Vlerësimi i kësaj aftësie do të bëhet mbi bazën e një teksti të panjohur mbi të cilin do të ndërtohen pyetje me alternativa ose tw hapura që do të testojnë aftësinë e nxënësit për të kuptuar një pjesë jo letrare. Nxënësi duhet të jetë në gjendje të lexojë dhe të kuptojë në mënyrë të përgjithshme – informacionin e dhënë në pjesën e leximit, të mbledhë informacionet që i kërkohen rreth tekstit apo të japë një vlerësim të shprehur me gjuhë të thjeshtë mbi atë çka i kërkohet.
- Pyetje mbi përmbajtjen e tekstit. - Ushtrime me përzgjedhje fjalësh ose frazash. - Plotësimi i vendeve bosh me informacionin e duhur. - Ushtrime me përgjigje *po/jo.* - Ushtrime me disa alternativa. - Ushtrime ku kërkohet marrja dhe përzgjedhja e informacionit të duhur nga teksti i dhënë. - Vendosja e paragrafëve sipas rendit të duhur në renditjen e ngjarjeve. - Ushtrime të tipit e saktë /e gabuar. - Bashkimi i elementeve të dy kolonave. - Gjetja e një informacioni në një tekst.
Përdorimi i drejtë i gjuhës
Përshkrimi Njohuritë kryesore që nxënësi ka marrë mbi përdorimin e gjuhës angleze ndër vite, do të testohen përmes ushtrimeve që trajtojnë njësi të ndryshme gramatikore ose leksikore, pra kryesisht fjalori dhe gramatika e mësuar vendosur nw situata tw thjeshta me tema nga jeta e pwrditshme.
- Ushtrime me zëvendësim, zëvendësimi i një fjale me të ngjashmen e saj. - Ushtrime me shumë zgjedhje/alternativa. - Ushtrime me plotësime vendesh bosh. - Vendosja e fjalës së duhur në fjali ose nw njw paragraf tw shkurtwr.

- Ushtrime me kombinime.
Të shkruarit
Përshkrimi Nxënësi duhet të jetë në gjendje të prodhojë tekste të shkruara mbi temat e trajtuara në program duke i lidhur elementet përbërës në mënyrë koherente, duhet të jetë në gjendje të bëjë përshkrime jo shumë të hollësishme mbi tema të njohura, të tregojë me shkrim përvojat e tij duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet e tij, të përshkruajë një ngjarje, një udhëtim real duke përdorur gjuhë të thjeshtë dhe të pangarkuar me detaje, të shkruajë një letër personale, një email joformal duke respektuar formatet e mësuara gjatë viteve që nxënësi ka studiuar këtë gjuhë etj. Për vlerësimin e kësaj aftësie, nxënësi duhet të paraqesë një produkt të shkruar prej **60-80 fjalësh.** Nxënësi vlerësohet për përmbajtjen, leksikun, korrektësinë gramatikore, strukturën e rrjedhën logjike. Të shprehurit me shkrim përfshin të shprehurit me shkrim në formën e një përshkrimi, letre etj., për një gamë të gjerë temash të njohura e komplekse që janë trajtuar ndër vite, në nivelin A2.
- Shkrimi i një *email*-i, ku i tregohet një miku rreth një përvoje që ka lënë mbresa etj.; - Shkrimi i një letre jo formale. - Letër personale e thjeshtë. - Letër falënderimi. - Email. - Ftesa. - Mesazhe. - Përshkrime ose tregime të thjeshta nga jeta e përditshme si: njerëz, vende, ngjarje.

6 PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Nxënësit në provim do të përballet me situata ose pjesë të reja leximi por *tematika, gramatika* dhe *funksionet gjuhësore* do të jenë ato që nxënësit kanë studiuar për këtë nivel gjuhe (A2).

Tematikat me të cilat do ndeshen në provimin e Maturës Shtetërore do të përfshijnë temat bazë sipas kurrikulës dhe "Kuadrit Evropian të Referencave për Gjuhët", i cili së bashku me Portofolin Evropian të Gjuhëve janë materialet referuese për të gjitha gjuhët që mësohen në sistemin tonë parauniversitar.

Jeta e përditshme - koha e lirë, aktivitetet e moshës, planifikimi i kohës, agjenda, sporti, ushqimet, të dhëna personale, plane personale etj.

Jeta shkollore - planifikimi i udhëtimeve me klasën, rregullat në shkollë, mësimi në shkollë etj.

Jeta personale dhe shoqërore - probleme të adoleshencës, festat, personaliteti, marrëdhëniet shoqërore, dëshirat etj.

Bota rreth nesh - udhëtimet dhe turizmi, kultura, kujdesi për planetin, çështje, përgjegjësitë shoqërore, komuniteti etj.

Bota e komunikimit - shkenca dhe teknologjia, shpikje dhe zbulime, telefoni, radio, muzika, çështje aktuale.

Gjuhë angleze
- *Family* - *arts(music, picture, sculpture, cinema)* - *sports and entertainments* - *technology* - *travel* - *environmental issue, world issues* - *modern living, etc.*

Përdorimi i gjuhës do trajtojë gramatikën dhe leksikun e Nivelit A2.

Funksionet gjuhësore duhet të trajtohen nëpërmjet ushtrimeve të ndërtuara si bashkëbisedime në situata të thjeshta të jetës së përditshme duke ruajtur formatet dhe shprehjet që jepen në tekstet mësimore.

Nxënësi duhet të jetë i përgatitur kryesisht për këto situata gjuhësore.

Gjuhë angleze
- *greeting pople* - *introducing yourselves and others* - *introducing your family* - *describing places, events, holiday activities, etc.* - *describing clothes* - *likes and dislikes* - *inviting someone in a special event or a party*

Elementet dhe strukturat gramatikore

Për një komunikim të saktë nga ana gramatikore, sugjerohet të punohet në mënyrë të përqendruar mbi strukturat dhe çështjet gramatikore më të rëndësishme sipas specifikave të gjuhws angleze të cilat duhet të trajtohen nëpërmjet ushtrimeve të ndërtuara si bashkëbisedime në situata të ndryshme ose në pjesë leximi me tema nga jeta e përditshme shoqërore.

Nxënësi duhet të ketë njohuri për konceptet gramatikore të prezantuara më poshtë.

Gjuhë angleze
- *verb tenses(simple present, present continuous, past simple, future tenseperfect, future tense)* - *simple uses of articles* - *plurals of nouns* - *adjectives* - *adverbs of frequency*

- *prepositions of place and time, etc;*
- *simple phrasal verbs*
- *first conditional*
- *Present and Past Passive Voice*
- *Indirect speech. (statements and commands)*